

TEBLİĞ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

ASGARİ ÜCRET TESPİT KOMİSYONU KARARI

Karar Tarihi : 28/12/2010

Karar No : 2010/1

22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 39 uncu maddesi gereğince, iş sözleşmesi ile çalışan ve bu Kanunun kapsamında olan veya olmayan her türlü işçinin asgari ücretini tespit etmekle görevli Asgari Ücret Tespit Komisyonu, 2/12/2010 tarihinde başladığı çalışmalarını 28/12/2010 tarihine kadar sürdürmüş ve yaptığı dört toplantı sonucunda;

1) Millî seviyede tek asgari ücret tespitine oybirliğiyle,

2) 16 yaşını doldurmuş işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücretlerinin; 1/1/2011-30/6/2011 tarihleri arasında 26,55 (Yirmialtıllibiş) Türk Lirası olarak, 1/7/2011-31/12/2011 tarihleri arasında ise 27,90 (Yirmiyedidoksan) Türk Lirası olarak tespitine, işçi temsilcilerinin muhalefetine karşılık oyçokluğuyla,

3) 16 yaşını doldurmamış işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücretlerinin; 1/1/2011-30/6/2011 tarihleri arasında 22,65 (Yirmiiki altmışbeş) Türk Lirası olarak, 1/7/2011-31/12/2011 tarihleri arasında ise 23,85 (Yirmüçseksenbeş) Türk Lirası olarak tespitine, işçi temsilcilerinin muhalefetine karşılık oyçokluğuyla,

4) İş bu Kararın, 4857 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine dayanılarak hazırlanan Asgari Ücret Yönetmeliği'nin 11 inci maddesi gereğince Resmî Gazete'de yayımlanmasına oybirliğiyle, karar verilmiştir.

GEREKÇE

Asgari ücret, bilindiği gibi ödenmesi zorunlu olan en az ücrettir.

Asgari ücretin belirlenmesini düzenleyen Asgari Ücret Yönetmeliği uyarınca, asgari ücret, pazarlık ücreti değildir.

Asgari ücretin belirlenmesi sırasında, Komisyonumuz, bu çerçevede bir karar alınması için çalışmış, işçilerin geçim şartları ve 2011 yılı enflasyon hedefi gibi faktörleri değerlendirmiştir.

İşte bu çerçevede hareket eden Komisyonumuz; 16 yaşını doldurmuş işçiler için günlük asgari ücreti; 1/1/2011-30/6/2011 tarihleri arasında uygulanmak üzere 26,55 (Yirmialtıllibiş) Türk Lirası olarak, 1/7/2011-31/12/2011 tarihleri arasında ise 27,90 (Yirmiyedidoksan) Türk Lirası olarak belirlemiştir.

16 yaşını doldurmamış işçiler için günlük asgari ücretin; 1/1/2011-30/6/2011 tarihleri arasında uygulanmak üzere 22,65 (Yirmiiki altmışbeş) Türk Lirası olarak, 1/7/2011-31/12/2011 tarihleri arasında ise 23,85 (Yirmüçseksenbeş) Türk Lirası olarak belirlenmesi Komisyonca kabul edilmiştir.

Asgari Ücret Yönetmeliği'nin 11 inci maddesi gereğince, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nca belirlenen asgari ücretler, Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihi izleyen ayın ilk gününden itibaren yürürlüğe girecektir.

**İŞÇİ TEMSİLCİLERİNİN
ASGARİ ÜCRET KARŞI OY GEREKÇESİ**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 39 uncu maddesi gereğince, iş sözleşmesi ile çalışan ve bu Kanunun kapsamında olan veya olmayan her türlü işçinin 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren geçerli olacak asgari ücretini tespit etmekle görevli Asgari Ücret Tespit Komisyonu, 2 Aralık 2010 günü başladığı çalışmalarını dört toplantı sonrası 28 Aralık 2010 günü sona erdirmiştir.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun işveren-hükümet kesimi temsilcileri, 16 yaşını doldurmuş işçilerin bir aylık asgari ücretini 1 Ocak-30 Haziran 2011 tarihleri arasında brüt 796,50 ve net 629,95 lira, 1 Temmuz-31 Aralık 2011 tarihleri arasında ise brüt 837,00 lira ve net 658,95 lira olarak, oy çokluğuyla belirlemiştir.

Komisyonca işçi kesimi adına görev yapan Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) temsilcileri, çoğunluk görüşüne aşağıdaki gerekçeyle katılmamıştır:

“Asgari ücret, işçi ve ailesinin günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak, bilimsel, objektif yöntemler ve güvenilir verilerle tespit edilen taban ücretidir. Pazarlık ücreti değildir. Asgari ücretin belirlenmesinde, diğer ücret çeşitlerinin aksine işçinin emeği değil insan olma kimliği ön plandadır.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde ‘Çalışan her kimsenin kendisine ve ailesine insanlık onuruna uygun bir yaşayış sağlayan ve gerekirse her türlü sosyal koruma araçlarıyla da tamamlanan adil ve elverişli bir ücret hakkı bulunmaktadır’ hükmü yer almaktadır. Ücretin temel insan haklarının güvencesi altında bir sosyal hak niteliğini taşıması, asgari ücretin kaynağını ve temelini oluşturmaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Anayasası'nın girişinde, ‘işçinin ve ailesinin yalnızca geçimini temin eden ücret, insanca yaşamaya yeterli bir ücret değildir. Halbuki işçinin insanca yaşaması için yeterli ücrete sahip olması gerekir’ görüşüne yer verilmiştir. Asgari ücretle ilgili olarak da ‘asgari ücret, işçiye uygun yaşama normları sağlayacak bir ücretin garanti edilmesidir’ saptamasında bulunulmuştur.

Anayasanın 'Ücrette Adalet Sağlanması' başlıklı 55 inci maddesinde 'ücret emeğin karşılığıdır' denilmekte ve devlete 'çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alma' görevi vermektedir. Ayrıca, asgari ücretin tespitinde 'çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da göz önünde bulundurulur' denilmektedir.

Asgari ücretin belirlenmesi çalışmalarında göz önünde tutulması gereken temel husus, çalışanların karşı karşıya buldukları geçim koşullarıdır. Bu bir anayasal zorunluluktur. Çalışanlara insan onurunun gerektirdiği yaşama düzeyini sağlamaya yetecek asgari ücretin belirlenmesi, bu işle görevlendirilen Komisyonun gözetmesi gereken temel ilkedir.

TÜRK-İŞ'in yirmi dört yıldan bu yana her ay düzenli olarak hesapladığı açlık ve yoksulluk sınırı verileri, çalışanların geçim şartlarını ortaya koyan önemli bir göstergedir.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, geçim koşullarını hesaplaması için Türkiye İstatistik Kurumu'na (TÜİK) görev vermiştir. Aralık 2010 tarihi itibarıyla TÜİK'nun tek işçi için hesapladığı tutar net 900,09 liradır.

İşçi kesimi, TÜİK tarafından Aralık 2010 tarihi itibarıyla belirlenen net tutara 2010 yılı enflasyon hedefi ile refah payı ilavesiyle asgari ücretin belirlenmesini talep etmiştir. Ancak devletin resmi kurumu TÜİK tarafından belirlenen tutar bile Komisyonunda görev yapan işveren-hükümet kesimi temsilcileri tarafından pazarlık konusu yapılmış ve daha düşük belirlenerek, işçi kesiminin karşı oyuna rağmen oy çokluğuyla kabul ve ilan edilmiştir.

Düşük belirlenen asgari ücret tutarıyla, çalışanların aileleri ile birlikte gıda, konut (kira, elektrik, su, yakıt), giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde bile olsa, karşılaması mümkün değildir. Çalışanlar aileleri ile birlikte, insana yakışmayan olumsuz yaşama koşullarına terk edilmiştir.

Ekonomide geçmişte yaşanan kriz bahane edilerek, asgari ücretli çalışanlar yine özveriye zorlanmış, sorumlusu olmadıkları ve fakat mağduru oldukları ekonomik ve sosyal politikaların faturasını ödemek durumunda kalmışlardır.

Oysa 2009 yılı gelişmeleri ve 2010 yılı öngörülleri ile 2011 yılı hedef ve tahminlerine ilişkin olarak hazırlanan ve Asgari Ücret Komisyonu'na sunulan raporlarda; küresel krizin etkisinin alınan önlemlerle atlatıldığı, 2010 yılının ilk 9 ayı itibarıyla ekonomik büyümenin yüzde 8,9'a ulaştığı, Türkiye ekonomisindeki durgunluğun sona erdiği, sanayi üretiminin yukarı doğru yönünü koruduğu ve piyasa beklentilerinin üzerinde gerçekleştiği, enflasyonun hedefinin altında gerçekleştiği, para politikasının etkilediği enflasyonun aşağıya doğru eğilimini devam ettirdiği, ihracatta yaşanan düşüşün 2010 yılında yerini tekrardan artışa bıraktığı, cari işlemler açığının finansmanında sıkıntı olmadığı, istihdamın arttığı ve Türkiye genelinde işsizlik oranının gerilediği, Türkiye'nin krizden sonra en hızla toparlanan ülkelerden birisi olduğu, kamu maliyesinde sağlam yapının olduğu, kamu maliyesinde hedeflenenenden daha iyi performans elde edildiği, vergi gelirlerinin canlanmanın etkisiyle artma eğilimine girdiği, bütçede 2010 yılında sağlanan iyileşmenin 2011 yılında da sürmesinin beklendiği, kamu kesimi borçlanma gereğinin GSYH'ye oranının gerilediği, faiz indirimlerine paralel olarak borçlanma yıllık bileşik faiz oranının gerilediği, Türkiye'nin başarılı kriz yönetiminin uluslararası piyasaların ülkemize yönelik risk algılamasının olumlu olmasını sağladığı görüşlerine yer verilmiş, ekonomide sağlanan bu ve benzeri olumlu gelişmeler sıralanmıştır.

Ülkenin ekonomik durumunda gerçekleştiği ifade edilen bu olumlu gelişmeler 'bir vatandaş olarak' işçileri memnun etmiştir. Ancak işçi kesimi bu olumlu gelişmelerin günlük yaşantısına, gelirine yansımaları beklemekte ve talep etmektedir. Ancak bu haklı ve makul istek 2011 yılı asgari ücretinin yeniden belirlenmesi çalışmalarında işveren-hükümet kesimi tarafından dikkate alınmamıştır. Türkiye'nin, rekabet şartlarını düşük ücret politikasıyla sağlamak doğrultusunda bir anlayışı egemen kılarak ekonomik ve sosyal kalkınmasını sağlaması yönündeki anlayış Komisyon çalışmalarına yine egemen olmuştur.

Türkiye, demokrasinin, işçi hak ve özgürlüklerinin, sosyal koruma uygulamalarının olmadığı, tartışma konusu edildiği ülkelerde uygulanan ücret politikalarını, asgari ücret düzeyini emsal alan yaklaşımları benimseyen bir ülke olmamalıdır.

Asgari ücret ile en düşük kamu çalışanı maaşı arasında yapılacak kıyaslama, bu alanda yıllardır sürdürülen haksız ve yanlış uygulamaları ortaya koymaktadır. Aralık 2003 itibarıyla en düşük memur maaşı ile asgari ücret arasındaki fark 208 lira iken günümüzde 701 liraya ulaşmıştır.

Yapılacak artışlar sonucunda; 2010 yılı Aralık ayında aile yardımı ödeneği dahil en düşük devlet memurunun 1.300 lira olan net maaşı 2011 yılı Ocak ayında 1.454 liraya, Temmuz ayında ise 1.532 liraya yükselecektir. Komisyonun işveren-hükümet kesimi temsilcilerince belirlenen asgari ücret bu fiili durumu dikkate almamıştır.

Asgari ücretin tanımında, '...zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek' ifadesi yer almaktadır. TÜİK tarafından belirlenen asgari ücret tutarının net olarak ilan edilmesi bir yana, asgari ücretten gelir vergisi, sigorta işçi payı, zorunlu tasarruf vb. kesintiler yapılmaktadır. Zaten düşük belirlenen asgari ücretten yine kesinti yapılmaktadır. Böylece asgari ücret, tespit edildiği andan itibaren yetersiz, çelişkili ve tutarsız olmaktadır.

Bugün ücretliler üzerinde taşınmaz boyutlarda vergi yükü bulunmaktadır. Aynı şekilde, sosyal güvenlik için kesilen prim asgari ücretli için yüksektir ve mutlaka devletin, sosyal devlet olma gereğinin bir sonucu olarak, katkısı gerekmektedir.

Asgari Ücret, bir anlamda ülkede uygulanmakta olan ekonomik ve sosyal politikaların önemli bir göstergesi, siyasal iktidarın çalışanlara yaklaşımının yansımaları niteliğindedir.

- Asgari Ücret Tespit Komisyonu çalışmalarında işçi kesimi olarak;
- Anayasa'da yer alan "geçim şartları" yaklaşımının dikkate alınmasını;
 - İşçinin ailesi ile birlikte günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak bir tutarın esas olmasını;
 - İşçinin ve ailesinin harcama kalıbının esas alınması ve hesaplamalarda Türkiye İstatistik Kurumu verilerinin kullanılmasını;
 - Bilimsel verilerle hesaplanan net tutarın işçinin eline geçmesinin sağlanmasını;
 - Sanayi/tarım ve yaş, cinsiyet ayrımı yapılmadan ulusal düzeyde tek olmasını;
 - İşçilerin arasında nitelik, kıdem, işin mahiyeti gibi ekonomik amaçlı değerlendirmelerin tümünden bağımsız olarak ele alınmasını, ekonomik ölçülerin ötesinde sosyal bir ücret olarak kabul edilmesini;
 - İşçinin satın alma gücünün ileriye dönük olarak korunabilmesi için gerekli bir iyileştirmenin ayrıca ilave edilmesini;
 - Belirleme yapılırken en düşük devlet memuru maaşının dikkate alınmasını;
 - Gelir dağılımında adaleti sağlamaya yönelik olarak ayrıca refahtan pay içermesini, talep ettik ve savunduk.

Savunduğumuz bu görüşlerin büyük bir bölümü Komisyon çalışmalarında dikkate alınmamıştır. Bunun sonucu, belirlenen asgari ücret düzeyi yetersiz ve ülkenin bugünkü koşullarında "insan onuruna yaraşır bir yaşam düzeyi" sağlamaktan yine uzak kalmıştır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun işveren-hükümet kesimi temsilcilerinin oy çoğunluğuyla belirlenen asgari ücrete, gerek miktar ve gerek belirleme yöntemi açısından yukarıda sıraladığımız gerekçelerle çoğunluk görüşüne katılmıyoruz ve işçi kesimi olarak muhalif kalıyoruz."